

☀️ Вашето хиротонисување може да се оцени како втора фаза од подмладувањето на Синодот на МПЦ, но и зацврстување на односите во Црквата, која по расколништвото на Вранишковски, се врати на изворноста, не само во името и значењето на делото на Исус Христос, туку и на поврзаноста на МПЦ со македонскиот народ. Како ги доживеавте овие бурни промени?

ИЛАРИОН: Пред сè, како монах многу го почитувам монашкиот живот, бидејќи е смирен и сеодаден на Бога. Но, на самиот чин на монашење монахот дава завет дека, покрај сиромаштвото и безгрешноста, ветува оти ќе биде послушен. Од послушност кон Бога, од послушност кон Светиот архијерејски синод на МПЦ, архијерејите оценија дека имаат потреба од епископ во нашата света македонска автокефална православна црква, поради што така одлучија и ме избраа. Ја наведнав главата пред одлуката и прифатив, бидејќи сметав дека тоа е Божја и волја на нашите архијереји денес да бидам епископ, да работам на оваа македонска нива за спасение на нашиот народ, за градење и чување на автокефалниот статус на Свети Климентова Македонска православна црква. На хиротонијата, во беседата реков: "Да се биде епископ, колку е возвишено толку е тешко". Особено во овие

■ Разговорот го водеше:
Кокан СТОЈЧЕВ

**ГО МОЛАМ БОГА ДА
РУДНИКОТ, ФАБРИ
ВОСКРЕСНАТ МАКЕДО**

бурни времиња, кога нашата Црква страда од внатрешни и од надворешни непријатели, така што должност на секој пастир е да го чува своето стадо, како што вели 22 Псалм: "Господ е пастир и чувар мој, кој ме нахранува, на зелена трева ме напасува и ме напојува на студена вода".

Токму и епископот е должен будно, сеодано да внимава на секоја душа и духовно и национално за да

Се надевам дека по Божја промисла, Господ ќе им даде ум и разум на политичарите кои се во државава и ќе се сожалат на овој напатен народ за да проработат фабриката, рудникот и останатите стопанства. Тоа мора да се направи за да може нашиот народ да биде весел, радосен, да живее мирно и спокојно. Нашиот народ е скроман и со малку се заситува. Сега забележувам дека ни се случува "национално умирање", бидејќи жените кај нас раѓаат по едно или две деца, наталитетот многу ни опаѓа. Поради оваа финансиска криза има моми и ергени, кои се разочарани, а и многу наши вредни умови, образовани и квалитетни луѓе, бегаат во странство, бидејќи сепак сè е сведено на оваа катастрофа и безработица.

не се посрами пред Господа, за да може да рече како и Светиот Апостол Павле: "Еве ме мене и децата мои што ми ги даде мојот Бог".

☀ Ваше Преосвештенство, Вашата биографија укажува на престој во неколкуте значајни македонски манастири, "Св. Наум Охридски", "Св. Јован Бигорски", сега сте во Лесновскиот манастир. Секој од овие манастири носи своја духовна и религиска енергија, која придонесува за зацврстување на монашкиот дух, но и на епископот како "духовен лидер" на верниците итн. Колку тие оставија длабока трага во Вашата душа?

ИЛАРИОН: Секој манастир има свое духовно богатство, и како архитектура, и како духовна убавина. Секој има свое минато, свои страдања, но и свое воскресение. Прв мој манастир каде што духовно се родив е "Св. Наум Охридски". На беседата реков: "Тоа е најголемата светиња за македонскиот, а можеме да речеме и за другите народи", бидејќи манастирот бил расадник, каде што заедно со Свети Наум се обучувале монаси, кои подоцна ги испраќале секаде на Балканот. Таму духовно се родив, таму бев примен во преграатките на Светителот, кој по извесен период на мрак, по молитвите, Господ Бог го воскресна монаштвото во Македонија и денес повеќето манастири не се празни, полни се со монаси, има богослужби, се вршат свети тајни. Но, исто така, та-

му доаѓа богољубив православен македонски народ, кој бара спасение и утеха, така што манастирите го вратија својот сјај. За мене, манастирот "Св. Наум Охридски" многу ќе значи до крајот на мојот живот, бидејќи оттаму ми почна духовниот живот, раководен од мудроста и од искуството на отец Нектариј, архимандритот кој, и како професор на Богословијата и како духовен отец во манастирот, грижливо и татковски ме

поучуваше и ме водеше по патот на вечноста, по трнливиот монашки пат. Во еден момент имаше потреба да се возобнови уште еден манастир, тогаш со отец Партениј се договоривме и отидовме во Бигорскиот манастир, каде што го почнавме монашкиот живот. Исто така, тој е едно искуство во животот, бидејќи нам како на млади Бог ни даде сила таму да почнеме нов живот, нешто ново што тогаш не беше секојдневно за Македонија. Тоа се случи пред 11 или 12 години, и подоцна многу пати кога ќе сретнев постар монах од

Света Гора, Русија, од Романија, ќе им речев дека ние немаме старци да нè водат. Тие ни одговораа: "Кај нас има старци и тие нè водат. Но, бидејќи кај вас ги нема, вас директно Бог ве води и ве советува". Таму еден период живеев со браќата. Се собра братство. И еве по Божја промисла, не по наша волја, Бог ме повика во Лесновската света обител, покрај моштите на двајцата светители, "Свети Гаврил Лесновски", од почетокот на XI век, и покрај моштите на "Светиот Епископ Велешки Гаврил Светогорец", кој нашата света Црква наскоро ќе го канонизира за светител. Таму духовно созревав и се подготвував и оттаму Бог ме повика за епископ во МПЦ.

☀ Неодамна, од страна на Неговото Блаженство Г.Г. Стефан бевте ракоположен за Епископ Баргалски, што значи

ПРОРАБОТАТ КАТА ЗА ДА НСКИТЕ СЕМЕЈСТВА

нов предизвик, голема одговорност пред мирјаните и МПЦ. Како ова тешко бреме, исполнето со црни премрежија за Црквата, се одразува врз Вашата нова позиција, која бара мудрост, спасение и трпение за донесувањето одлуки?

ИЛАРИОН: Неговото Блаженство Г.Г. Стефан рече: "Биди мудар, биди цврст, биди трпелив, биди исполнет со љубов, и на секој кој со камен возвраќа, ти возврати му со леб. На нељубов со љубов".

Тоа се бара од секој епископ, но се бараат и мудрост и будност. Затоа реков дека врз себе земам тешко бреме, бидејќи навистина епископскиот крст е тежок за носење. Но, со благодетта која ја дава Светиот Дух, и силата, и мудроста, и ревноста, се надевам дека ќе истраам со милост Божја, заедно со моите верници, кои Господ ми ги подари. Реков дека имаме непријатели кои не само што се против Црквата, туку и против македонскиот народ, така што ние како Црква и како држава сме должни да го чуваме својот народ, духовно да го на-

хрануваме, но и национално да го обединуваме, бидејќи без единство нема напредок, нема спасение.

☀ Во овој момент битисувате во Брегалничката епархија, која прва го препозна т.н. предавство или расколништво во Црквата и како такво го исфрли лошото од своето тело, што е невообичаено за канонските правила. Овој чин покажа дека епископите можат да научат како треба да се чува достоинството на МПЦ и да се негува заедништвото меѓу свештениците...

ИЛАРИОН: За да функционира една Црква таа треба да има епископ, свештеник и ѓакон, но и народ Божји. Во нашата епархија се случи она што со себе го донесе расколникот. Тоа тлееше во него и таму избувна. Но, за да ја покаже својата висина, за да ја покаже својата правда, Бог проговори преку устите на свештенството, на монаштвото и на верниот народ од Брегалничката епархија. Во минатото тој народ страдал од ком-

шиите, од иноверците, и сега кога македонскиот народ доби слобода, суверена држава, во која требаше да живее и да опстојува радосно и спокојно, се јави еден кој сакаше сè тоа да го негира - дека сме народ Божји, библиски народ, македонски народ, и токму затоа свештенството, заедно со народот, ги отфрли тие негови кривоверија, кривоучења и му остана лојален на Синодот на МПЦ, на мајката Црква, исто така, и на татковината Македонија. Инаку, при ракополагањето, свештениците имаат должност, како и секој епископ и клирик кој дава заклетва, покрај чувањето на светите канони на светата православна црква, да бидат покорни, односно дека ќе бидат дел од нашата МПЦ. Затоа, она што го ветил на хиротонијата тие тоа и го исполнија, докрај да бидат со својата мајка Црква, во која се крштивани, венчани и ракоположени и произведени во свештенички чин.

☀ Брегалничката епархија е одраз на населението кое живее во Источна Македонија. Типичен пример претставува Лесновскиот манастир, кој се наоѓа во крај каде царува сиромаштијата, но истовремено природата ги нуди сите благодети карактеристични за православието - смирение, мудрост, љубов итн. Како ќе им помогнете на овие верници?

ИЛАРИОН: Лесновскиот манастир се наоѓа меѓу Пробиштип и Злетово. За жал, сега овие градови се најсиромашни во Македонија, бидејќи рудникот, фабриката и другите стопанства се запустени. Народот остана на улица, без корка леб, и како татко на тој крај, како човек кој ги надгледува сите болки и страдања на луѓето, чувствувам голема тежина во душата. Затоа постојано го молам Бога да проработат рудникот или фабриката за да можат да воскреснат семејствата, кои сега се во тага и во жал. Но, се надеваме дека по молитвите на Свети Гаврил, кој е чувар на тој крај, како што и самото население го нарекува наш свет отец, кој ги чува и ги штити, дека оваа тага ќе ја претвори во радост, а јас како епископ постојано ќе се молам и ќе барам од Бога да погледне на тоа лозје

Божјо, на тие чеда и да ги награди и да ги помилува за сите овие страдања.

☀ Спорот меѓу МПЦ и СПЦ е замрзнат, односно не се водат разговори, но ако длабоко се проникне во проблемот сè се сведува на старата политика, која е задоена со национализам, шовинизам... Во контекст на ова, како гледате на работите кои можеби ќе се случат во соседството, мислам на положбата на Црногорската црква, односно како сè ова ќе се одрази врз православието?

ИЛАРИОН: Тоа е прашање за сите архијереји во нашата Црква, а како што гледате тие будно го следат сè тоа, ја бранат својата црква, преговараат, разговараат. Но, лично мислам дека преговорите со СПЦ треба да продолжат, и не само ние со Српската, туку и со сите останати православни цркви, бидејќи сите треба да си го добијат она што им следи според каноните. Секоја самостојна држава треба да има своја автокефална црква. Ако една држава има божји народ, ако има цркви и храмови, каде се црквува народот, ако има богољубив народ, ако ги пази каноните и учењата на светата православна црква, таа треба да биде призната. Што се однесува до нас, ние не можеме да се ставиме во ист ранг со некои цркви, бидејќи сме стара Архиепископија, односно Патријаршија, која на неправеден начин била укината од Турците, откупена од Грците, а додека денешните епархии во Македонија им биле продадени на Србите. Ние не правиме нова црква, ние имаме стара црква, древна Охридска архиепископија, која е во лицето на МПЦ. Ние само се бориме за неј-

зениот автокефален статус, која го имала и која била укината од иноверците на неправеден начин. Затоа, разговорите треба да продолжат. Но, во оној стил кој веќе е присутен во Евангелието, по каноните и светите оци. Сè додека не се присутни овие три работи, не се разговара богоугодно, туку се разговара политички, националистички и шовинистички, тогаш нема полза од такви преговори, и не треба да се преговара. Тоа е губење време. Нашата Црква е активна, има Бо-

гословски факултет, средно училиште, парохиски храмови и свештеници кои ги задоволуваат потребите на Црквата. Како што гледате, има и висок кадар и архијереји, професори и доктори по теолошки науки, а се печатат и книги со кои македонскиот народ духовно се храни. Духовна и верска мисија имаме и во дијаспората: Америка, Канада, Австралија, Нов Зеланд и во Европа. Нашата Црква има добар напредок, можеме да се пофалиме дека од сите поранешни комунистички земји ние имаме најмногу народ во храмовите, и тоа млад народ кој се црквува и ги исполнува светите канони. Од нас тој бара спасение, но и се поучува на верата.

☀ Ваше преосвештенство, нагласивте дека народот се враќа во црквите, но истовремено се чувствува наплив на иноверци, појава на секти. Колку ваквите тенденции влијаат врз себебарањето на народот врз верниците?

ИЛАРИОН: Ѓаволот не мирува, тој постојано војува, тој е постојан непријател на Бога и на човекот, на човекот затоа што е Божји образ, икона Божја. А, тие роварат, одат, бараат, но оној кој е цврст верник, оној кој ја сака својата православна вера, кој го пази своето предание дадено од прадедовците, кој е цврст во духовното и во националното, тој останува цврст верник во Црквата Христова. Оној кој седи лабаво, седи на два стола, размислува и вака и така, тој отпаѓа како Јуда, кој отпадна од апостолите. Но, најголема работа за нацијата и најголема работа за мисијата на Црквата ќе биде ако државата одговори, односно даде позитивно мислење на барањето на Светиот архијерејски синод, на клирот, на верниците во Македонија, за верниците од МПЦ да се внесе веронаука во училиштата, бидејќи таа е многу важна и ќе ги научи луѓето за својата вера, за постоењето, за својата прадедовска вера.

☀️ Вам Ви претстои ново искушение, а тоа е период кога постојано ќе бидете под лупата на верниците и на Вашите постари браќа митрополити, кои веќе се осмелија помладите владици да ги фрлат во оган, односно им доделија епархии. Тоа значи дека одговорноста е поголема, посеопфатна, но и подрагоцена. Дали тоа ќе Ви помогне уште повеќе да се задлабочите во мисијата и да се справите со проблемите на МПЦ?

ИЛАРИОН: Постарите архијереји ни го трасираа патот. Тие минаа низ многу тешки услови на атеизам, кога им се забрануваше да богослужат и да проповедаат. Ним им се забрануваше да градат и да осветуваат нови храмови и да контактираат со верниците. Но, Господ им даде сила и тие сè тоа го истрпеа и ни го трасираа патот, ни покажаа како треба да продолжиме да работиме. Што се однесува до она што вие го велите - фрлање в оган, секој епископ го носи својот крст, и секоја должност која ја прима има своја тежина, така што и тие како возрасни си носат своја тежина во своите епархии. Но, пред сè, се случува по Божја промисла и по слободна волја. Секој од помладите архијереји беше повикан, сослушан и прашан дали прифаќа да биде епископ на таа епархија. И секој оној кој се нафатил да биде епископ на таа епархија, сигурно размислил дека треба да се оди до крај, да се биде крстонасна жртва, како што беше Господ, да се принесе жртва за спасение на своите верници и чеда. Затоа епископот треба да биде постојана жртва, која ќе го спасува своето чедо. Исто така, епископот е должен да им обезбеди вечност на сите свои чеда.

☀️ Дали поради проблемите со кои се соочуваше МПЦ во времето на комунистичкиот режим, односно непостоењето соодветна веронаука, ги тера верниците да размислуваат и да ја сфаќаат верата и организацијата на Црквата на сосема друг начин?

ИЛАРИОН: Мислам дека во Црквата сè тргна на добро. Со појавувањето на монаштвото, со давањето слобода на Црквата, на нејзиното исповедување, полека МПЦ го добива своето место, бидејќи знаете дека нашата Црква 50 години беше во мрак, во атеизам, а претходно беше во ропство, де под Србите, де под Бугарите, де под Грците. Но, за тој период Црквата беше и материјално и духовно оштетена. Имено, имотите беа одземени, манастирите разурнати, опљачкани вредни икони, книги итн. За да опстои Црквата, да има напредок, покрај сè ова што го има сега како кадар итн. потребни се и финансиски услови,

материјални блага, бидејќи таа треба да функционира. Треба да функционира Богословскиот факултет, потребна е администрација, други установи. Имотот на Црквата полека се враќа, со што таа се зајакнува, иако во еден период беше во криза затоа што владее сеопшта сиромаштија. Народот е без работа, а нашиот богољубив народ никогаш не бил скржав за Црквата, секогаш градел, правел и дарувал. Имаме богати луѓе кои не жалат пари, одвојуваат добротворни средства за црквите. Но, исто така, нашата Црква оди напред, сигурно чекори по

Поради овие факти природно би било да Ве сметаат и за негов наследник. Истовремено се соочувате со сиромашна епархија, која треба да се крене на нозе?

ИЛАРИОН: За преземањето на епархијата ќе одлучува Светиот архијерејски синод. Сега имам добиено одлука и дадено согласност дека сум повикан да бидам Викарен епископ во Брегалничката митрополија и како Епископ Баргалски, се разбира, дека за сè што ќе му бидам потребен на митрополитот Агатангел, односно ќе бидам повикан, ќе му

патот на вечноста и будно ги води своите чеда, така што навистина станува "лаѓа" во која народот се качува и го носи до тивкото пристаниште на вечноста.

☀️ Ви претстои одредена мисија, односно во одредени работи му помагате на митрополитот Агатангел, надлежен архијереј на Брегалничката епархија.

помагам во неговата мисија во епархијата, бидејќи таа е голема епархија, бара многу одговорности. Ние и досега заедно сме соработувале за спасение на верниците, сме работеле за зачувување на националните чувства кај нашиот македонски народ и мислам дека и натаму ќе продолжам со соодветното темпо на работа.